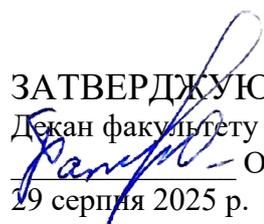

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Оксана ПАЛИЛЮЛКО

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
освітньо-професійна програма	"Професійна освіта (Цифрові технології)"
шифр і назва галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
шифр і назва спеціальності	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
назва спеціалізації	015.39 Цифрові технології
мова викладання	Українська

м. Кам'янець-Подільський
2025 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»

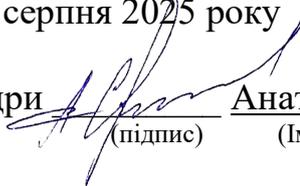
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Шевченко В. М., доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні інклюзивної освіти,
реабілітації та гуманітарних наук

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

В.о. завідувача кафедри

Анатолій СКРИПНИК

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

29 серпня 2025 року

1. Мета освітнього компонента

1.1. Мета вивчення ОК: формування у здобувачів цілісного розуміння теоретико-методологічних, нормативно-правових і ціннісних засад інклюзивної освіти, особливостей розвитку, навчання та соціалізації дітей з особливими освітніми потребами. Освітній компонент спрямований на оволодіння практичними підходами до організації інклюзивного освітнього середовища, застосування універсального дизайну навчання, адаптацій, диференційованого викладання, допоміжних технологій і коректного оцінювання освітніх результатів здобувачів з ООП.

1.2. Компетентності, яких набувають здобувачі вищої освіти в процесі вивчення ОК:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К 09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. К 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
Спеціальні (фахові) компетентності	К 13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії. К 27. Здатність аналізувати соціальні процеси та освітнє середовище з позицій інклюзивності, враховувати потреби осіб з різним соціальним статусом й освітніми потребами, а також впроваджувати інклюзивні підходи та принципи соціальної справедливості у професійну діяльність.

1.1. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	<p>ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.</p> <p>ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проєктувати і реалізувати навчальні/розвивальні проєкти.</p> <p>ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.</p> <p>ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.</p> <p>ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.</p> <p>ПР 27. Знати основи інклюзивної освіти та соціальної справедливості на рівні, необхідному для врахування різноманітних потреб учасників освітнього процесу та вміти впроваджувати інклюзивні підходи у професійну діяльність.</p>
--------------------------------------	---

2. Опис освітнього компонента

2.1. Найменування показників:

2.1.1. Кількість кредитів – 4

2.1.2. Загальна кількість годин – 120

2.1.3. Кількість модулів – 1

2.1.4. Кількість змістових модулів – 2

2.1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) –

2.2. Характеристика освітнього компонента:

2.2.1. Форма навчання – *очна (денна), заочна.*

2.2.2. Статус ОК (обов'язковий/самостійного вибору) – *обов'язковий ОК професійної та практичної підготовки.*

2.2.3. Передумови для вивчення ОК (перелік ОК, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – Соціологія і соціальна інклюзія, Основи психології та педагогіки, Вікова та педагогічна психологія.

ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

ПР 27. Знати основи інклюзивної освіти та соціальної справедливості на рівні, необхідному для врахування різноманітних потреб учасників освітнього процесу та вміти впроваджувати інклюзивні підходи у професійну діяльність.

3. Обсяг освітнього компонента

3.1. Інформаційний обсяг освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади інклюзивної освіти

Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті.

Законодавчо-нормативний базис. Еволюція підходів до інклюзії у світовій педагогіці. Категоризація дітей з ООП у світлі освітнього реформування. Законодавчі основи інклюзивної освіти в Україні: аналіз ключових документів. Інтелектуальні здатності та їх вплив на навчання та розвиток здобувачів з ООП. Права та обов'язки учасників освітнього процесу в інклюзивному середовищі. Освітні труднощі та підтримка дітей з ООП в процесі навчання та розвитку. Організаційно-структурні трансформації психолого-педагогічного супроводу: історичні витоки та вектор модернізації

Моделі інклюзивної освіти у країнах ЄС: порівняльний аналіз. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті. Роль громади та місцевих органів влади у розвитку інклюзивного освітнього простору. Інклюзія як філософія сучасної освіти: цінності, принципи, виклики

Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти

Технологізаційні кластери інклюзивної освіти. Універсальний дизайн навчання (UDL) як інноваційна освітня технологія. Спіраль базових позицій: інклюзія, безбар'єрність, універсальний дизайн, розумне пристосування. Розумне пристосування як механізм забезпечення рівних можливостей. Алгоритми створення адаптацій в освітньому процесі. Алгоритм створення адаптацій для дітей з ООП у навчальному процесі. Функціонал оцінювання в педагогічній практиці. Система оцінювання освітніх результатів здобувачів з ООП

Моделювання диференційованого викладання. Ключі до академічного та соціального залучення: ефективна взаємодія здобувачів з ООП у процесі навчання. Психолого-педагогічні бар'єри інклюзивної практики та шляхи їх подолання в освітньому середовищі України. Практики диференційованого викладання у змішаних класах.

Змістовий модуль 2. Технології, інструменти та психолого-педагогічний супровід

Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти

Соціальне інтегрування дітей з ООП. Поняття соціальної інтеграції та інклюзії: спільне і відмінне. Соціальна дієздатність: оцінювання. Соціальна дієздатність: формування та розвиток. Методи розвитку соціальної компетентності у дітей з ООП. Взаємодія однолітків у процесі соціалізації дітей з особливими потребами.

Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП

Програмно-апаратні комплекси. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дітьми з порушеннями слуху. Сучасні інтерактивні засоби навчання та розвитку. Технічні засоби підтримки для

здобувачів з порушеннями зору. Новітні технологічні комплекси та застосунки. Розвиток цифрових інструментів для дистанційного навчання дітей з ООП. Новітні технологічні комплекси та застосунки. Спеціальне обладнання для дітей з ООП

Тема 5. Ефективна педагогічна практика

Інструментальна палітра вчителя. Принципи організації інклюзивного уроку. Практичне використання універсального дизайну у навчанні. Стратегія і тактика викладання. Педагогічні стратегії розвитку самостійності у дітей з ООП. Дієві підходи формування та розвитку базових наскрізних умінь і навичок. Використання ігрових технологій у формуванні навчальної мотивації дітей з ООП. Алгоритми вирішення навчальних завдань та соціальних проблем. Прийнятні моделі поведінки: комплексна стратегія. Медикаментозна допомога дітям з ООП в закладі освіти.

Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП

Психолого-педагогічний супровід як міждисциплінарна технологія. Основи командної взаємодії між фахівцями інклюзивного простору. Надання ППС в закладі середньої освіти: функціональні обов'язки та основні напрями діяльності фахівців. Психологічна підтримка сімей дітей з ООП. Долучення батьків до процесу навчання та супроводу дітей з ООП. Підтримка ресурсного потенціалу батьків дітей з ООП під час війни та у післявоєнний період. Ризики та безпека дітей з ООП в он-лайн середовищі. Розроблення індивідуальної освітньої траєкторії для здобувача з ООП. Профілактика професійного вигорання педагогів, які працюють в інклюзивному середовищі. Міждисциплінарна команда підтримки в закладі освіти: функції, комунікація, взаємодія з ІРЦ. Безпека та цифрова грамотність дітей з ООП в онлайн-освіті. Роль сім'ї у процесі інклюзивного навчання: партнерство, ресурси, підтримка в умовах війни.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма освітнього компонента

3.2.1. Очна (денна) форма

1) Програма ОК

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади інклюзивної освіти	48	10	10	4	0	24
Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	24	4	6	2	0	12
Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	24	6	4	2	0	12
Змістовий модуль 2. Технології, інструменти та психолого-педагогічний супровід	72	16	14	6	0	36
Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти	12	2	2	0	0	8
Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП	16	4	4	0	0	8
Тема 5. Ефективна педагогічна практика	20	4	6	2	0	8
Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	24	6	2	4	0	12

Разом	120	26	24	10	0	60
--------------	------------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Законодавчо-нормативний базис	2
		Категоризація дітей з ООП у світлі освітнього реформування	2
2.	Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	Технологізаційні кластери інклюзивної освіти	2
		Алгоритми створення адаптацій в освітньому поєднанні	2
		Моделювання диференційованого викладання	2
3.	Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти	Соціальне інтегрування дітей з ООП	2
4.	Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП	Програмно-апаратні комплекси	2
		Новітні технологічні комплекси та застосунки	2
5.	Тема 5. Ефективна педагогічна практика	Інструментальна палітра вчителя	2
		Практичне використання універсального дизайну у навчанні	2
6.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	Психолого-педагогічний супровід як міждисциплінарна технологія	2
		Надання ППС в закладі середньої освіти: функціональні обов'язки та основні напрями діяльності фахівців	2
		Долучення батьків до процесу навчання та супроводу дітей з ООП	2
Разом			26

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Інклюзія як філософія сучасної освіти: цінності, принципи, виклики	2
2.	Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	Психолого-педагогічні бар'єри інклюзивної практики та шляхи їх подолання в освітньому середовищі України	2
3.	Тема 5. Ефективна педагогічна практика	Алгоритми вирішення навчальних завдань та соціальних проблем	2
4.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	Міждисциплінарна команда підтримки в закладі освіти: функції, комунікація, взаємодія з ІРЦ	2
		Роль сім'ї у процесі інклюзивного навчання: партнерство, ресурси, підтримка в умовах війни	2
Разом			10

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Інтелектуальні здатності та їх вплив на навчання та розвиток здобувачів з ООП	2
		Освітні труднощі та підтримка дітей з ООП в процесі навчання та розвитку	2
		Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	2
2.	Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	Спіраль базових позицій: інклюзія, безбар'єрність, універсальний дизайн, розумне пристосування	2
		Функціонал оцінювання в педагогічній практиці	2
3.	Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти	Соціальна дієздатність: оцінювання	2
4.	Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП	Сучасні інтерактивні засоби навчання та розвитку	2
		Новітні технологічні комплекси та застосунки	2
5.	Тема 5. Ефективна педагогічна практика	Стратегія і тактика викладання	2
		Дієві підходи формування та розвитку базових наскрізних умінь і навичок	2
		Прийнятні моделі поведінки: комплексна стратегія	2
6.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	Розроблення індивідуальної освітньої траєкторії для здобувача з ООП	2
Разом			24

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		<i>Не передбачено</i>	
Разом			-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Еволюція підходів до інклюзії у світовій педагогіці	2
		Законодавчі основи інклюзивної освіти в Україні: аналіз ключових документів	2
		Права та обов'язки учасників освітнього процесу в інклюзивному середовищі	2
		Організаційно-структурні трансформації психолого-педагогічного супроводу: історичні витоки та вектор модернізації	2
		Моделі інклюзивної освіти у країнах ЄС: порівняльний аналіз	2

		Роль громади та місцевих органів влади у розвитку інклюзивного освітнього простору	2
2.	Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	Універсальний дизайн навчання (UDL) як інноваційна освітня технологія	2
		Розумне пристосування як механізм забезпечення рівних можливостей	2
		Алгоритм створення адаптацій для дітей з ООП у навчальному процесі	2
		Система оцінювання освітніх результатів здобувачів з ООП	2
		Ключі до академічного та соціального залучення: ефективна взаємодія здобувачів з ООП у процесі навчання	2
		Практики диференційованого викладання у змішаних класах	2
3.	Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти	Поняття соціальної інтеграції та інклюзії: спільне і відмінне	2
		Соціальна дієздатність: формування та розвиток	2
		Методи розвитку соціальної компетентності у дітей з ООП	2
		Взаємодія однолітків у процесі соціалізації дітей з особливими потребами	2
4.	Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП	Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дітьми з порушеннями слуху	2
		Технічні засоби підтримки для здобувачів з порушеннями зору	2
		Розвиток цифрових інструментів для дистанційного навчання дітей з ООП	2
		Спеціальне обладнання для дітей з ООП	2
5.	Тема 5. Ефективна педагогічна практика	Принципи організації інклюзивного уроку	2
		Педагогічні стратегії розвитку самостійності у дітей з ООП	2
		Використання ігрових технологій у формуванні навчальної мотивації дітей з ООП	2
		Медикаментозна допомога дітям з ООП в закладі освіти	2
6.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	Основи командної взаємодії між фахівцями інклюзивного простору	2
		Психологічна підтримка сімей дітей з ООП	2
		Підтримка ресурсного потенціалу батьків дітей з ООП під час війни та у післявоєнний період	2
		Ризики та безпека дітей з ООП в он-лайн середовищі	2
		Профілактика професійного вигорання педагогів, які працюють в інклюзивному середовищі	2
		Безпека та цифрова грамотність дітей з ООП в онлайн-освіті	2
Разом			60

3.2.2. Заочна форма

1) Програма ОК

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади інклюзивної освіти	48	4	4	2	0	38
Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	24	4	4	2	0	14
Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	24	0	0	0	0	24
Змістовий модуль 2. Технології, інструменти та психолого-педагогічний супровід	72	0	0	0	0	72
Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти	12	0	0	0	0	12
Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП	16	0	0	0	0	16
Тема 5. Ефективна педагогічна практика	20	0	0	0	0	20
Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	24	0	0	0	0	24
Разом	120	4	4	2	0	110

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Законодавчо-нормативний базис	2
		Категоризація дітей з ООП у світлі освітнього реформування	2
Разом			4

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Інклюзія як філософія сучасної освіти: цінності, принципи, виклики	2
Разом			2

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Інтелектуальні здатності та їх вплив на навчання та розвиток здобувачів з ООП	2
		Освітні труднощі та підтримка дітей з ООП в процесі навчання та розвитку	2
Разом			4

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
<i>Не передбачено</i>			
Разом			-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	Еволюція підходів до інклюзії у світовій педагогіці	2
		Законодавчі основи інклюзивної освіти в Україні: аналіз ключових документів	2
		Права та обов'язки учасників освітнього процесу в інклюзивному середовищі	2
		Організаційно-структурні трансформації психолого-педагогічного супроводу: історичні витоки та вектор модернізації	2
		Моделі інклюзивної освіти у країнах ЄС: порівняльний аналіз	2
		Сучасна інклюзивна парадигма в українському соціокультурному контексті	2
		Роль громади та місцевих органів влади у розвитку інклюзивного освітнього простору	2
2.	Тема 2. Інструментальний кейс інклюзивної освіти	Технологізаційні кластери інклюзивної освіти	2
		Універсальний дизайн навчання (UDL) як інноваційна освітня технологія	2
		Спіраль базових позицій: інклюзія, безбар'єрність, універсальний дизайн, розумне пристосування	2
		Розумне пристосування як механізм забезпечення рівних можливостей	2
		Алгоритми створення адаптацій в освітньому процесі	2
		Алгоритм створення адаптацій для дітей з ООП у навчальному процесі	2
		Функціонал оцінювання в педагогічній практиці	2
		Система оцінювання освітніх результатів здобувачів з ООП	2
		Моделювання диференційованого викладання	2
		Ключі до академічного та соціального залучення: ефективна взаємодія здобувачів з ООП у процесі навчання	2
		Психолого-педагогічні бар'єри інклюзивної практики та шляхи їх подолання в освітньому середовищі України	2
		Практики диференційованого викладання у змішаних класах	2
3.	Тема 3. Соціальна компонента інклюзивної освіти	Соціальне інтегрування дітей з ООП	2
		Поняття соціальної інтеграції та інклюзії: спільне і відмінне	2
		Соціальна дієздатність: оцінювання	2
		Соціальна дієздатність: формування та розвиток	2
		Методи розвитку соціальної компетентності у дітей з ООП	2
		Взаємодія однолітків у процесі соціалізації дітей з особливими потребами	2
4.		Програмно-апаратні комплекси	2

	Тема 4. Допоміжні засоби та технології у процесі навчання та супроводу дітей з ООП	Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дітьми з порушеннями слуху	2
		Сучасні інтерактивні засоби навчання та розвитку	2
		Технічні засоби підтримки для здобувачів з порушеннями зору	2
		Новітні технологічні комплекси та застосунки	2
		Розвиток цифрових інструментів для дистанційного навчання дітей з ООП	2
		Новітні технологічні комплекси та застосунки	2
		Спеціальне обладнання для дітей з ООП	2
5.	Тема 5. Ефективна педагогічна практика	Інструментальна палітра вчителя	2
		Принципи організації інклюзивного уроку	2
		Практичне використання універсального дизайну у навчанні	2
		Стратегія і тактика викладання	2
		Педагогічні стратегії розвитку самостійності у дітей з ООП	2
		Дієві підходи формування та розвитку базових наскрізних умінь і навичок	2
		Використання ігрових технологій у формуванні навчальної мотивації дітей з ООП	2
		Алгоритми вирішення навчальних завдань та соціальних проблем	2
		Прийнятні моделі поведінки: комплексна стратегія	2
		Медикаментозна допомога дітям з ООП в закладі освіти	2
6.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	Психолого-педагогічний супровід як міждисциплінарна технологія	2
		Основи командної взаємодії між фахівцями інклюзивного простору	2
		Надання ППС в закладі середньої освіти: функціональні обов'язки та основні напрями діяльності фахівців	2
		Психологічна підтримка сімей дітей з ООП	2
		Долучення батьків до процесу навчання та супроводу дітей з ООП	2
		Підтримка ресурсного потенціалу батьків дітей з ООП під час війни та у післявоєнний період	2
		Ризики та безпека дітей з ООП в он-лайн середовищі	2
		Розроблення індивідуальної освітньої траєкторії для здобувача з ООП	2
		Профілактика професійного вигорання педагогів, які працюють в інклюзивному середовищі	2
		Міждисциплінарна команда підтримки в закладі освіти: функції, комунікація, взаємодія з ІРЦ	2
		Безпека та цифрова грамотність дітей з ООП в онлайн-освіті	2
		Роль сім'ї у процесі інклюзивного навчання: партнерство, ресурси, підтримка в умовах війни	2
Разом		110	

4. **Форми та методи викладання, навчання й оцінювання**

4.1. Форми та методи викладання, навчання: словесні методи: лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія; практичні заняття: аналіз кейсів, рольові ігри; семінарські заняття; наочні методи: презентація, ілюстрація, схеми; робота з підручниками та нормативними документами; проблемно-пошукові та практико-орієнтовані методи; дистанційне навчання з використанням системи Moodle.

4.2. Форми та методи поточного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування; аналіз та самоаналіз кейсів; письмові форми контролю: тестування, контрольні та самостійні роботи.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: екзамен.

5. **Засоби діагностики результатів навчання**

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- екзамен;
- тестові завдання;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень

6. **Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти**

6.1. Шкала оцінювання з ОК у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
82-89	B (дуже добре)	Добре	Зараховано з оцінкою «добре»
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)	Задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з вивчення ОК «Основи інклюзивної освіти»:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для екзамену (для денної форми навчання):

Екзамен:

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)					Екзамен	Рейтингова (підсумкова) оцінка з ОК (100 балів)
20 %	40 %					40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для екзамену (для заочної форми навчання):

Екзамен:

Змістовий модуль						Екзаме н	Рейтингова (підсумкова) оцінка з ОК (100 балів)
МКР та підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення							
60 %						40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача вищої освіти

7.1. Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з ОК, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову

	конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні ОК; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність ОК, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.

1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
------	---

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання екзамену здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення освітнього компонента

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданні кафедри). Плани занять, конспект лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Комплекс контрольних робіт для визначення залишкових знань з ОК, завдань для модульних контрольних робіт. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Перелік екзаменаційних питань з ОК «Основи інклюзивної освіти»

1. Сучасна інклюзивна парадигма освіти.
2. Ключові цінності інклюзії як філософії сучасної освіти.
3. Відмінності між інклюзією та інтеграцією в освіті.
4. Виклики впровадження інклюзії в українському соціокультурному контексті.
5. Міжнародні документи, що вплинули на розвиток інклюзивної освіти.
6. Етапи еволюції підходів до інклюзії у світовій педагогіці.
7. Принципи прав людини у сучасних підходах до інклюзивної освіти.
8. Законодавчо-нормативна база організації інклюзивного навчання.
9. Ключові нормативні документи України у сфері інклюзивної освіти.
10. Права здобувачів з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі.
11. Обов'язки закладу освіти щодо створення інклюзивного середовища.
12. Професійні обов'язки та відповідальність педагога у роботі із здобувачами з ООП.
13. Роль батьків або законних представників у процесі інклюзивного навчання.
14. Права та обов'язки асистента вчителя в інклюзивному класі.
15. Освітні труднощі та їх виявлення у дітей з ООП.

16. Види підтримки здобувачів з ООП у навчанні та розвитку.
17. Категоризація дітей з ООП у контексті освітнього реформування.
18. Переваги та ризики категоризації у практиці інклюзивної освіти.
19. Вплив інтелектуальних здібностей на навчання і розвиток здобувачів з ООП.
20. Відмінності між інтелектуальними здібностями та навчальними досягненнями.
21. Педагогічні підходи до формування високих очікувань щодо здобувачів з ООП.
22. Психолого-педагогічний супровід у системі інклюзивної освіти.
23. Історичні витоки системи психолого-педагогічного супроводу.
24. Організаційні трансформації системи психолого-педагогічного супроводу в Україні.
25. Моделі інклюзивної освіти у країнах ЄС.
26. Критерії порівняння моделей інклюзивної освіти.
27. Спільні елементи європейських моделей інклюзії.
28. Особливості української моделі інклюзивної освіти.
29. Роль громади у розвитку інклюзивного освітнього простору.
30. Роль місцевих органів влади у забезпеченні інклюзивної освіти.
31. Взаємодія «школа – громада – влада» у підтримці інклюзії.
32. Безбар'єрність у системі освіти та її складові.
33. Технологізаційні кластери інклюзивної освіти.
34. Інструментальний кейс інклюзивної освіти.
35. Універсальний дизайн навчання (UDL) та його принципи.
36. Відмінності універсального дизайну навчання від індивідуальних адаптацій.
37. Взаємозв'язок інклюзії, безбар'єрності, універсального дизайну та розумного пристосування.
38. Концепція «спіралі базових позицій» інклюзивної освіти.
39. Розумне пристосування в освітньому процесі.
40. Приклади розумного пристосування на уроках інформатики.
41. Межі застосування розумного пристосування.
42. Алгоритм створення адаптацій в освітньому процесі.
43. Відмінності між адаптаціями та модифікаціями навчальної програми.
44. Дані для обґрунтування адаптацій для здобувачів з ООП.
45. Узгодження адаптацій з цілями навчання та очікуваними результатами.
46. Підходи до оцінювання навчальних результатів здобувачів з ООП.
47. Функції оцінювання в інклюзивному освітньому процесі.
48. Справедливість оцінювання при різних рівнях підтримки здобувачів.

49. Система оцінювання результатів навчання здобувачів з ООП.
50. Елементи індивідуальної системи оцінювання.
51. Диференційоване викладання у змішаному класі.
52. Диференціація змісту, процесу, продукту та навчального середовища.
53. Типові помилки педагогів під час диференціації навчання.
54. Моделювання диференційованого викладання на уроці інформатики.
55. Чинники академічного залучення здобувачів з ООП.
56. Чинники соціального залучення здобувачів з ООП.
57. Взаємодія здобувачів з ООП з однолітками під час групової роботи.
58. Психолого-педагогічні бар'єри інклюзії в Україні.
59. Стратегії подолання бар'єрів інклюзивної практики.
60. Формування позитивного інклюзивного клімату у класі.
61. Соціальне інтегрування дітей з ООП та його рівні.
62. Спільні та відмінні риси соціальної інтеграції та інклюзії.
63. Соціальна дієздатність у педагогічному супроводі.
64. Індикатори оцінювання соціальної дієздатності.
65. Методи розвитку соціальної дієздатності у дітей з ООП.
66. Підходи до формування соціальної компетентності у дітей з ООП.
67. Навчальні ситуації для розвитку соціальних навичок у школі.
68. Взаємодія однолітків у процесі соціалізації дітей з ООП.
69. Ризики у взаємодії однолітків та їх мінімізація.
70. Програмно-апаратні комплекси підтримки навчання дітей з ООП.
71. Можливості ІКТ для здобувачів з порушеннями слуху.
72. Принципи добору цифрових інструментів для здобувачів з порушеннями слуху.
73. Інтерактивні засоби навчання для підтримки розвитку здобувачів з ООП.
74. Технічні засоби підтримки для здобувачів з порушеннями зору.
75. Доступність цифрових навчальних матеріалів для здобувачів з порушеннями зору.
76. Новітні технологічні комплекси та застосунки підтримки навчання дітей з ООП.
77. Критерії добору застосунків для дистанційного навчання дітей з ООП.
78. Переваги та ризики дистанційного навчання для дітей з ООП.
79. Цифрові інструменти підтримки комунікації під час дистанційного навчання.
80. Спеціальне обладнання для дітей з різними типами ООП.
81. Інструментальна палітра вчителя для інклюзивного уроку інформатики.
82. Принципи організації інклюзивного уроку.

83. Практичне застосування принципів UDL у плануванні уроку інформатики.
84. Поєднання стратегії і тактики викладання в інклюзивному класі.
85. Педагогічні стратегії розвитку самостійності у дітей з ООП.
86. Формування наскрізних умінь і навичок у здобувачів з ООП.
87. Ігрові технології для підвищення мотивації навчання дітей з ООП.
88. Критерії вибору ігрових технологій в інклюзивному середовищі.
89. Навчання алгоритмам розв'язання навчальних завдань з урахуванням освітніх труднощів.
90. Навчання алгоритмам розв'язання соціальних проблем у класі з інклюзією.
91. Прийнятні моделі поведінки в інклюзивному класі.
92. Комплексна стратегія підтримки поведінки в інклюзивному середовищі.
93. Етичні та організаційні обмеження медикаментозної допомоги дітям з ООП у закладі освіти.
94. Психолого-педагогічний супровід як міждисциплінарна технологія.
95. Принципи командної взаємодії у психолого-педагогічному супроводі.
96. Функціональні обов'язки фахівців психолого-педагогічного супроводу.
97. Напрями діяльності практичного психолога та соціального педагога в інклюзивному середовищі.
98. Форми психологічної підтримки сімей дітей з ООП.
99. Партнерство з батьками у процесі навчання та супроводу дітей з ООП.
100. Ризики та правила безпеки для дітей з ООП в онлайн-середовищі та розвиток цифрової грамотності.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Дехтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління. Київ : Університетська книга 2023, 403 с.
2. Зобенько Н.А. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Основи інклюзивного навчання». Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2023. 76 с.
3. Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник / Т. В. Наумчук та ін. Київ : Літера ЛТД, 2024. 160 с.
4. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзія: покроково для педагогів: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 232 с.
5. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проектування : навч.- метод. посібник / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, Л. І. Зайцева, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова; за ред. О. Д. Рейпольської. Кропивницький : ІмексЛТД, 2021. 222 с.

6. Основи інклюзивної освіти: курс лекцій / уклад. : О.М.Абасалієва; Красноградський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Красноград, 2022. 196 с.

10.2. Додаткова література

1. Байда Л.Ю., Красюкова-Еннс О.В. Архітектурна доступність шкіл: навч.-метод. посіб. Київ : Главник, 2020. 216 с.
2. Байда Л.Ю., Красюкова-Еннс О.В., Буров С.Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. Київ : Главник, 2020. 216 с.
3. Консультативно-діагностичний супровід дітей з особливими освітніми потребами в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій : посіб. / Жук Т. В., Ілляшенко Т. Д., Луценко І. В. та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2022. 247 с.
4. Миронова С., Світлана Михальська С. Науково-прикладні дослідження і проекти в спеціальній та інклюзивній освіті : навч. посіб. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2024. 127 с.
5. Приймак Н. Організація інклюзивного навчання в закладах середньої школи: методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2021. 72 с.
6. Шевченко В. М. Історичні передумови та розвиток інклюзивного навчання в умовах сучасних викликів (порівняльний аспект). *Інклюзія і суспільство*. 2024. Вип. 3(8). С. 89-97. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2024-3-12>
7. Шевченко В. М. Основи інклюзивної освіти : методичні рекомендації до практичних та семінарських занять. Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2024. 36 с.
8. Шевченко В. М. Сучасні психолого-педагогічні методики розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. Львів. 2022. Випуск 37. С. 206–214. <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/11659>. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2022.37.1165>
9. Шевченко В.М., Синьов В.М. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в соціальне середовище в сучасних умовах. *Inclusion and Diversity*. Суми, 2024. Вип 3. С. 92-96. <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/inclusion/issue/view/18> DOI <https://doi.org/10.32782/inclusion/2024.3.17>
10. Kristina Torop, Nataliia Yarmola, Svitlana Lytovchenko, Snizhana Trykoz, Volodymyr Shevchenko, Oksana Kruhlyk (2021). The innovative development of socialization of children with special educational needs on the intellectual disability example. *Ad Alta*, 11(2) special XXIV, 93-96. <http://www.magnanimitas.cz/11-02-xxiv>

10.3. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту». Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 09.08.2019, підстава 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Закон України «Про загальну середню освіту». Документ 651-XIV, чинний, поточна редакція. Редакція від 09.08.2019, підстава 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65114>.
3. Конвенція про права дитини. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>